

ISSN: 2791-7290

2021; 1(1): 58-69

Araştırma Makalesi/Research Article

MAKALE
BİLGİLERİ/
ARTICLE
INFO

Geliş Tarihi/Submission Date:
01/06/2021

Kabul Tarihi / Admission Date:
29/06/2021

ÇİN YAZISININ TARİHSEL SERÜVENİ

THE HISTORICAL ADVENTURE OF THE CHINESE SCRIPT

Sema ŞİŞMAN*

Öz

Tarihi çağların, MÖ 3500'li yıllarda, Sümerler tarafından yazının icat edilmesiyle başladığı kabul edilmektedir. İnsanlık tarihi için en önemli icatlardan biri olan “yazı”nın Çin’deki ilk örneklerini Jia Gu Wen adı verilen belgeler oluşturmaktadır. Günümüzden 3500 yıl önce Çin topraklarında kullanılan Jia Gu Wen yazısı, açıkça görülmektedir ki bugünkü Çince imlerin temelini oluşturmaktadır. Çin yazısı Jia Gu Wen, Jin Wen, Zhuan Shu, Li Shu, Kai Shu, Cao Shu gibi aşamalardan geçerek bugünkü şeklini almıştır.

Jia Gu Wen yazısı bir resim yazısıdır. Antik yazı sistemleri içinde, Jia Gu Wen yazısı dışında yerini başka bir yazı sistemine bırakmadan, değişip gelişerek kullanılmaya devam eden başka bir yazı sistemi yoktur. Ayrıca Çin yazısı, günümüzde kullanılmaya devam eden tek resim yazısıdır. Resim yazısı olması özelliğiyle Çin toplumunun düşünce yapısını gözler önüne sermektedir. Tüm bu özellikler, Çin yazısını farklı kılmaktadır.

Bu çalışma, Jia Gu Wen yazısından başlayarak, bugün kullanılan Standart Çince İmlere kadar olan süreçte, Çin yazısının geçirdiği değişime bir ayna tutmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Çin Yazısı, Jia Gu Wen, Resim Yazısı, Yazı

Abstract

It is accepted that the historical ages started with the invention of writing by the Sumerians in 3500 BC. The first examples of "script", one of the most important inventions for human history, are the documents called Jia Gu Wen in China. It's clearly seen that the Jia Gu Wen script, which was used in China 3500 years ago, is the origin of today's Chinese characters. The Chinese scripts took its present form by going through stages such as Jia Gu Wen, Jin Wen, Zhuan Shu, Li Shu, Kai Shu, Cao Shu.

The Jia Gu Wen script is a pictographic writing system. Among the ancient writing systems, there is no other writing system other than the Jia Gu Wen script that continues to be used by changing and developing without leaving its place to another writing system. Also, the Chinese script is the only pictographic writing system that continues to be used today. Because of being a pictographic writing system, it reveals the mentality of Chinese society. All these features make Chinese scripts different.

This study mirrors the change of Chinese scripts, starting from the Jia Gu Wen script to the Standard Chinese Characters used today.

Key Words: Chinese Script, Jia Gu Wen, Pictogram, Writing

* Araştırma Görevlisi, Ankara Üniversitesi, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, Doğu Dilleri ve Edebiyatları Bölümü, Sinoloji Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye, E-mail:ssisman@ankara.edu.tr

Makale Künyesi/To cite this article: ŞİŞMAN, S. (2021). Çin Yazısının Tarihsel Serüveni. *LOTUS International Journal of Language and Translation Studies*. 1(1), 58-69.

Bilindiği gibi uygarlığın gelişmesinde bazı buluşlar önemli rol oynamıştır. Örneğin pusulanın icadı, dünyada çok önemli ekonomik ve sosyal değişimler yaşanmasına neden olmuştur. Çin'den başlayıp Suriye ve Anadolu'ya kadar uzanan Tarihi İpek Yolu, geçtiği coğrafyada büyük kentlerin, ticaret merkezlerinin kurulmasını sağlamıştır. İpek Yolu'nun geçtiği coğrafyada yer alan ülkeler, hızla zenginleşmiş ve refah düzeyi artmıştır. Buna bağlı olarak da bilim, kültür, sanat hızla gelişmiştir. Pusulanın bulunmasıyla, kıyı denizciliği yerini açık deniz ticaretine bırakmıştır. Açık deniz ticaretinin gelişmesi, ucuz ve daha güvenli olması nedeniyle tercih edilmiştir. Bunun sonucunda, Tarihi İpek Yolu önemini yitirmiş, bu güzergâhtaki ülkeler ve şehirler eski zenginliklerini kaybetmiştir. Böylelikle bu bölgelerin yoksullaştığını, liman şehirlerinin ise geliştiğini görmekteyiz. (Okay, 1988:VII)

İnsanoğlunun bir diğer önemli buluşu da tarımdır. Doğada yetişen bitkileri kendisi yetiştirmeyi düşünen insanoğlu, böylece tarım yapmayı keşfetmiştir. İhtiyacı olan gıdaları doğadan toplamak yerine kendisi üretmeye başlamıştır. Tarımın başlaması, insanın yerleşik düzene geçmesinde önemli rol oynamıştır. Hayvanların ehlileştirilmesi de aynı şekilde insanların yaşamını kolaylaştıran önemli bir keşiftir. Her gün av peşinde koşmak yerine ihtiyacı olan hayvanları kendisi beslemekte ve ihtiyacı olduğunda kullanmaktadır. İnsanı, insan yapan pek çok önemli buluştan söz etmek mümkündür. Tarım ve hayvancılık günümüzde hala önemini korumaktadır.

Bir başka buluş ise ok ve yayın icadıdır. Ok ve yayın icadına kadar insanlar, avlanma aleti olarak kullandıkları taş, mızrak vb. cisimleri kullanabilmek için avlarına çok yaklaşmak zorundaydılar. Bu da çoğu zaman insanlar için hayati tehlike taşımaktaydı. Bunun tersi olarak vahşi bir hayvan saldırısına uğrayan insan, kendini savunmakta zorluk yaşamaktaydı. Ok ve yayın icadı, avını uzaktan avlayabilmekte, saldırıları da uzaktayken durdurabilme şansı vermektedir. Ok ve yayın icadının bugünkü kıtalararası füze ile eşdeğerde olduğunu söylemek mümkündür. İnsanlık için önemli bir buluştur. (Okay, 2011)

Bilim insanlarıncı, barutu Çinlilerin icat ettiği kabul edilmektedir.(Yuan, 2010:54) Her ne kadar günümüzde ateşli silah olarak kullanılsa da, Çinliler barutu önceleri dinsel ritüellerde kullanmıştır. Özellikle yeryüzüne inen kötü ruhları korkutmak için hala kullanılmaktadır. Bunun için herkes kötü ruhların indiği tarihlerde, evlerinin önüne kestane fişeği asar ve kötü ruhları korkutmak için bunları patlatırlardı. Ancak barutun top gibi güçlü bir silahta kullanılması, dünya siyasi tarihini değiştiren bir icat olmuştur. Surlar arkasında kendini güvende hisseden şehirler, barutun icadıyla zayıf düşmüşlerdir.

Görsel: Kestane Fişegi Patlatan Çocuklar

İnsanlık tarihini değiştiren en önemli buluşlardan bir diğeri de yazıdır. Hatta insanı insan yapan en önemli özellik, yazı icat etmesidir. Yazı, uygarlığın temel taşlarından biridir. Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlük'te yazı, “Düşüncenin belli işaretlerle tespit edilmesi, yazma işi” (1988: 1612) şeklinde ifade edilmektedir. Diğer sözlüklerde de buna benzer ifadeler yer almaktadır.

Yazı, günlük yaşamda kullanıldığı gibi, geçmişte yaşananları geleceğe taşıyan önemli araçlardan biridir. Bilindiği gibi tarih, yazıyla başlar. Yazılı olmayan anlatımlar, efsane, masal ve hayal ürünü olmaktan öteye gidemez.

Yerleşik düzene geçen toplumlar yazıya ihtiyaç duymuşlardır. Yaşamlarını kolaylaştırmak için bazı şeylerin kaydını tutmaları gerekmiştir. İnsanoğlu, bu dünyada kalıcı olmak istemektedir. Bu sebeple hükümdarlar, sultanlar, beyler; “ölümsüzlük iksiri”² bulmaları için simyacıları desteklemişlerdir. Ölümsüz olmanın bir başka yolu da kalıcı bir şeyler bırakmaktır.

Yazının icadıyla, gerekli olduğu düşünülen konular kaydedilmeye başlanmıştır. Anlatılanların yazıya geçirilmesiyle, tarih bilimi ve yazılı edebiyatın meydana geldiğini görmekteyiz.

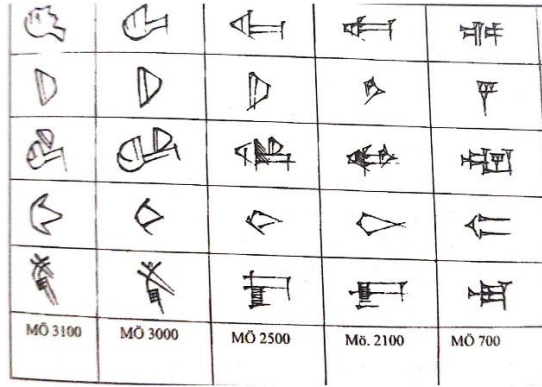
Dünyada çok farklı yazı biçimleri ortaya çıkmıştır. Bu yazılar genellikle resim olarak başlamış ve zaman içerisinde gelişerek yazıya dönüşmüştür. İnsanlar, korku ve umutlarını önceleri mağara duvarlarına, taşlara resmetmişlerdir. Daha sonraları bu resimler yerini sembollere bırakmıştır. Her kültürün yazı serüveni farklılıklar göstermektedir. Örneğin; Mısır'da hiyeroglif yazı kullanılırken, çok yakın coğrafyada, Mezopotamya'da çivi yazısı kullanılmıştır.

² Ölümsüzlük iksiri, ölümsüzlük bitkisi gibi çeşitli adlar verilmektedir.

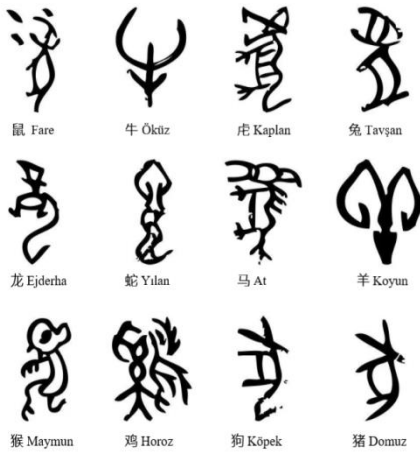
Çin’de de durum çok farklı değildir. Çinliler de, ilk aşamada anlatmak istediklerini resimle anlatma yolunu seçmişlerdir. Jia Hu Sembolleri (贾湖契刻符号) olarak bilinen bu semboller, yaklaşık olarak MÖ. 7. binyılın ortaları olarak tarihlendirilmektedir. (Li vd., 2003:37) Daha sonra yazı oluşumu başlamış ve Çinlilerin ilk yazı sistemi olan “Jia Gu Wen” (甲骨文) ortaya çıkmıştır. Çin yazısı belirli aşamalardan geçmiş ve günümüzde kullanılan yazıya ulaşmıştır.

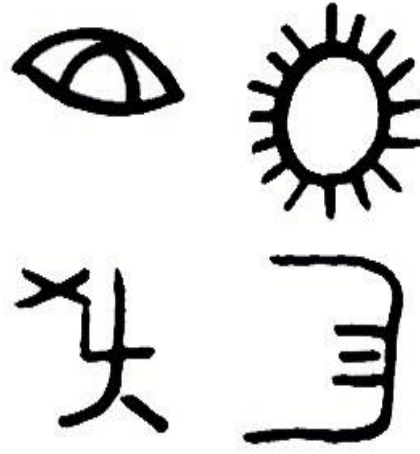
Görsel: Mısır hiyeroglif yazısı

Görsel: Sümer Çivi Yazısı ve Gelişimi

Görsel: Jia Gu Wen Yazısı

Görsel: Jia Hu Sembolleri

Çin yazısı, dünyadaki diğer yazılardan çok farklı özelliğe sahiptir. İlk bakışta “yazı” demek bile zordur. Çin yazısı da pek çok yazı gibi, resimle başlamıştır. İfade edilmek istenen varlıklar, hareketler ve duygular resimle anlatılmaya çalışılmıştır. Zaman içinde, kullanılan resimler belli sembollere dönüşmeye başlamıştır. Böylece Çin yazısı, gelişme ve değişme sürecine girmiştir.

Çin yazısının tarihsel değişim serüveni, “Jia Gu Wen” adı verilen yazıyla başlamaktadır. Shang Hanedanlığı(商朝) döneminde³, Çin’de fal baktırmak ve ona göre devleti yönetmek bir yaşam biçimidir. Kısıtlı alana sahip kürek kemiği ve kaplumbağa kabukları kullanarak fal bakıldığı bilinmektedir. O küçük alana resim yaparak bir şeyler anlatmak, yer darlığı sebebiyle zor olduğu için, zaman içerisinde Çinliler, kendilerini ve imkânlarını zorlayarak yazıya doğru bir gelişme sağlamışlardır. Jia Gu Wen olarak bilinen yazı biçimi Çin yazısının ilk örneklerini oluşturmaktadır. (Deng, 1978:1)

MÖ 14. - 11. yüzyıllar olarak tarihlendirilen Jia Gu Wen yazısı, özellikle devlet yönetimi ile ilgili kehanetlerde bulunmak amacıyla kullanılmıştır. Kehanette bulunmak için öğrenilmek istenen şeyler, çeşitli hayvan kemikleri veya kaplumbağa kabukları üzerine yazılmaktadır. Sonrasında bu kemik ya da kabuklar ateşte ısıtılır ve üzerinde oluşan çatlaklar yorumlanarak tahminlerde bulunulup, kemik üzerine yazılırdı. Son olarak da tahminlerin yanına, gerçekleşen olaylar not düşülürdü. Bu sebeple, Fal Kabukları, Fal Yazıtları, Kaplumbağa Fal Kabukları, Fal Belgeleri gibi farklı isimlerle de anılmaktadır. Biz yazımızda Fal Belgeleri terimini kullanacağız. Ayrıca bu kabuklar ve kemikler, sonucunda gerçekleşen olayların da yazılması sebebiyle belge niteliği taşımaktadır ve bu nedenle değerlidir. (Gu, 2012:74)

Jia Gu Wen’da bulunan imler, kabuk ve kemik üzerine, sert bir cisimle kazınarak yazıldığı için, imlerin hatları keskin, köşeli formdadır. Bugüne kadar incelenen Fal Belgelerinde, yaklaşık 3000 adet Jia Gu Wen im saptanmıştır. Bu imlerin neredeyse 1000 tanesinin yazının sonraki aşamalarında da kullanılarak günümüze kadar aktarıldığı görülmektedir. (Xu, 2018: 1-8)

Görsel: Jia Gu Wen Örneği

“Güneş”

“Ay”

³ Shang Hanedanlığı, MÖ 1600-MÖ 1046 tarihleri arasında hüküm sürmüştür.

Çin yazısının Jia Gu Wen'dan sonraki aşaması ise Jin Wen (金文)'dır. Shang Hanedanlığı sonu ve Zhou Hanedanlığı (周朝) dönemlerinde⁴ kullanılan bu yazıya, genellikle bronzdan yapılmış sunum kapları, çan, kazan gibi eşyaların üzerinde rastlanmaktadır. Bu nedenle bronz kaplar veya bronz yazısı olarak da anılmaktadır. (Okay, 2012:2)

Jin Wen yazısının kullanıldığı dönemdeki imlerin, Jia Gu Wen'daki imlerin geliştirilmiş hali olduğu açıkça görülmektedir. Temelde Jia Gu Wen'daki imlere benzese de, onlar gibi keskin hatlı değil, yuvarlak hatlara sahiptir. Bunun sebebi, imlerin üzerinde bulunduğu nesnelere döküm olmasıdır. Ayrıca Jin Wen yazısının kullanıldığı dönemde, Jia Gu Wen'da kullanılan imlere nazaran, imlerin sayısında da artış olduğu gözlenmektedir.

Görsel:Jin Wen Örneği

“Güneş”

“Ay”

Çin yazısının sonraki aşaması olan Zhuan Shu⁵ (篆书), ilk olarak, Zhou Hanedanlığının son dönemleri ile İlkbahar-Sonbahar ve Savaşan Beylikler (春秋战国) döneminde⁶ karşımıza çıkmaktadır. Zhuan Shu, Da Zhuan (大篆) ve Xiao Zhuan (小篆) olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Da Zhuan olarak adlandırılan erken dönem Zhuan yazısı, Qin Hanedanlığı⁷ (秦朝)'na kadar kullanılmıştır. Da Zhuan'daki imler, biçim olarak Jin Wen'daki imlere benzemektedir. Qin Hanedanlığı'na kadar kullanılan Da Zhuan, Qin Shi Huang Di (秦始皇帝) döneminde yerini Xiao Zhuan'a bırakmıştır. (Qiu, 94:60)

Qin Shi Huang Di, reformlarıyla ünlü, Qin Hanedanlığı hükümdarıdır. Yaptığı reformlarla Çin'de birliği sağlayan Qin Shi Huang'ın en önemli icraatlarından biri de yazıda birliği sağlamasıdır.⁸ Da Zhuan'da bir imin, farklı yazılımları da bulunmaktadır. Bu da çeşitli karışıklıklara yol açmaktadır. Qin Shi Huang'ın uyguladığı yazı reformunda, her im için tek bir im belirlenmiştir. Bu standart yazı formu, Xiao Zhuan olarak adlandırılmaktadır. Belirlenen standart imleri, dağa, taşta, her yere yazdırarak, ülke genelinde aynı biçimde

⁴ Zhou Hanedanlığı, MÖ 1046-MÖ 256 tarihleri arasında hüküm sürmüştür.

⁵ Mühür Yazısı olarak da adlandırılmaktadır.

⁶ Çin tarihinde MÖ 770- MÖ 221 tarihleri arasındaki dönemi ifade eder.

⁷ Qin Hanedanlığı, MÖ 221-MS 220 tarihleri arasında hüküm sürmüştür.

⁸ Bu reformda en önemli yardımcısı Baş veziri Li Si (李斯)'dir.

kullanılmasını sağlamıştır. Günümüzde kullanılan Çince imlerin temelini, Xiao Zhuan oluşturmaktadır.

Görsel: Da Zhuan ve Xiao Zhuan Örnekleri, “Güneş” ve “Ay”

Çin yazısının gelişimi, Li Shu (隶书), Kai Shu (楷书), Cao Shu (草书) gibi aşamalarla devam etmiştir. Bu yazı formlarının kullanımında Xiao Zhuan temel alınarak, yazıda çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Li Shu resmi olmayan yazışmalarda kullanılan, Xiao Zhuan'ın sadeleştirilmiş formudur. Kai Shu ise doğrudan Li Shu'dan türetilmiştir. Artık yazı, düz ve kare bir form almıştır. Resmi yazışmalarda kullanılan standart yazı formu Kai Shu'dur. Günümüz Çin yazısının tam yazım formudur. Cao Shu ise, hızlı yazma amacıyla üretilmiş, el yazısı biçimidir. Savaşan Beylikler döneminde, savaş zamanında, yazışmaları hızlı bir şekilde gerçekleştirebilmek amacıyla oluşturulmuştur. Cao Shu'nun bir sonraki aşamasında ise tek fırça hamlesiyle yazılan Yi Bi Hua (一笔画) kullanılmıştır. (Okay, 2012:4)

3000 yıllık tarihi boyunca değişip gelişen Çin yazısında, Qin ve Han hanedanlığı döneminde büyük düzenlemeler yapılmış ve günümüzde kullanılan Çin yazısı oluşturulmuştur. Tang Hanedanlığından (唐朝) 20.yy.'ın başlarına kadar resmi yazı çok az değişikliğe uğramıştır. Ming (明朝)ve Qing (清朝) hanedanlık dönemlerinde özellikle yazının yenileşmesine karşı tutucu bir tavır geliştirilmiştir. Bu tutucu ve yenilik karşıtı tutuma rağmen kitap, makbuz, reçete ve konuşma dilinin belli formlarını yazmak için halk arasında sadeleştirilmiş pek çok im oluşturularak yaygın olarak kullanılmıştır.

20.yy.'ın başlarındaki reform hareketlerinin önemli bir ayağı, geleneksel yazının sadeleştirilmesidir. 1935 yılında resmi kullanım için 325 sadeleştirilmiş imin listesi yayınlanmıştır; ancak planlanan bu reform bir sonraki yıl iptal edilmiştir. 1949'dan sonra Çin Halk Cumhuriyeti yönetimi, okuryazar oranını arttırmak amacıyla, yazı reformunu yürürlüğe sokmuştur. Bu kapsamda, 1964 yılına gelindiğinde toplamda 2264 im yerine 2236 adet sadeleştirilmiş im yayınlandı. Son olarak 1986'da yapılan düzeltmelerle bu imler, günümüzde kullanılan son halini aldı. (Emerson, 2002:4)

20.yy.'da Çin'de geleneksel yazının tamamen kaldırılıp yerine alfabetik yazının getirilmesi yönünde birkaç girişim olmuştur. Bu yönde bazı adımlar atıldıysa da Çin toplumunda Çince imlerden vazgeçilmemiştir. 3000 yıldır kullanılagelen Çin yazısındaki imleri kullanımdan kaldırmak imkânsızdır. Çünkü Çince ses tonları vardır. Yazıda yapılacak değişikliklerde, ses tonlarını aktarabilmek imkânsızdır.

Çin yazısı sadece Çin'de değil, Japonya, Kore, Vietnam, Singapur, Malezya ve Tayland gibi ülkelerde hala kullanılmaya devam etmektedir. Japonca ve Korece, 1700 yıldan fazla süredir Çince imleri kullanmaktadır. Japoncada sıklıkla kullanılan Çince im sayısı, 1981 yılında, 1945 im olarak açıklanmıştır. Korecede ise bu sayı 1500 im kadardır. (Erdoğdu, 2015:30)

Çin yazısından söz ederken, Nü Shu⁹ (女书)'dan söz etmemek olmaz. Nü Zi (女字) olarak da anılan Nü Shu, Çin toplumunun yazı konusundaki hassasiyetini gösteren önemli bir olaydır. Çin tarihinde kadınlar pek çok hak gibi eğitim hakkından da mahrum bırakılmıştır. Buna rağmen kadınlar pes etmemiş, kendi yazılarını yaratmışlardır. Yazılış olarak Çince den farklı bulunan ama anlam olarak aynı şekilde ifade edilen Nü Shu, Hunan Eyaletinin (湖南省) Jiang Yong İlçesi (江永县) ve Dao İlçesinde (道县) yaşayan Han ulusundan kadınlar tarafından uzun yıllar kullanılmıştır. Nü Shu imler; sağ tarafı uzun, sol tarafı kısa olacak şekilde yazılmaktadır. Şekil olarak uzun çizgilerden oluştuğu için halk arasında "uzun bacaklı sinek yazısı" olarak da adlandırılmaktadır. (Erdoğdu, 2011: 142)

Görsel: Nü Shu Örnekleri

SONUÇ

Uygarlık tarihinin en önemli araçlarından biri olan yazı, resimle başlamış, bugüne kadar değişmeye ve gelişmeye devam etmiştir.

⁹ Nü Shu, Kadın Yazısı olarak da anılmaktadır.

Günümüz dünyasında yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte, “emoji” adı verilen semboller hepimizin hayatında önemli bir yer tutmaktadır. Hayatın hızla aktığı modern çağda, ifade etmek istediğimiz çoğu şeyi, sözcüklerle anlatmak yerine, birkaç işaretle anlatabilmekteyiz.

Hepimizin kullandığı telefonlar ve bilgisayarlar aracılığıyla, dünyadaki tüm ülkelerden, farklı dilleri konuşan insanlarla iletişim kurmak mümkün hale gelmiştir. “Emoji”ler zamandan tasarruf sağlamasının yanı sıra, ortak bir dil konuşmadığımız insanlarla bile iletişim kurabilmemizi sağlamaktadır. Teknolojinin sağladığı kolaylıklarla “emoji”ler 21. yüzyılda bizleri yeniden resim yazısı kullanır hale getirmiştir.

Binlerce yıllık serüveni neticesinde, yazının evrimini tamamladığını ve başladığı noktaya dönmeye başladığını görmekteyiz. Ancak bu seferki dönüşüm, öncesinde olduğu gibi aşama aşama değil, daha hızlı ve keskin bir biçimde olmaktadır. Sonu olmayan bu serüvende başka nelerle karşılaşacağımızı hep birlikte göreceğiz.

MS. 2021

MÖ. 1500

Kaynakça

- DENG, H.Z., (1978), *Zhong Guo Wen Zi Jie Gou Zuan Jie*, Zheng Zhong Shu Ju Yin Xing: Taipei.
- EBERHARD, W. (2007), *Çin Tarihi (4. Baskı)*, Türk Tarih Kurumu Yayınları: Ankara
- Ed. Kollektif, (1988), *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları: Ankara.
- Ed. YUAN, H. W. vd., (2010), *This is China the First 5000 Years*, Berkshire Publishing Group: Massachusetts.
- EMERSON, T., (2002), Chinese Script Simplification, *Multilingual Computing & Technology*, 52(13), 41-46
- ERDOĞDU, İ., (2011), “Çin’de Yalnızca Kadınların Kullandığı Yazı Nüzi (女字)”, *I. Uluslararası Asya Dilleri ve Edebiyatları Sempozyumu (ADES) 5 – 6 Mayıs 2011*, Ed. Ali KÜÇÜKLER – Erdem ERİNÇ, Erciyes Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, Kayseri

- ERDOĞDU, İ., (2015), *Çin’de Türk ve Müslüman Nüfusu*, Kırk Yayınevi: İstanbul.
- GU, L.J., (2012), “Jia Gu Wen Nu Bu Zi Yu Nu Xing Jue Se Bian Qian Tan Xi”, *Yu Lin Xue Yuan Xue Bao*, 22(1), 74-78
- JEAN, G., (2018), *Yazı İnsanlığın Belleği*, Çev. Nami BAŞER, Yapı Kredi Yayınları: İstanbul.
- Köroğlu, K., (2016), *Eski Mezopotomya Tarihi (Başlangıcından Perslere Kadar)*, İletişim Yayınları: İstanbul.
- Li, X., G. Harbottle, J. Zhang, and C. Wang. (2003), *The Earliest Writing? Sign Use in the Seventh Millennium BC at Jiahu, Henan Province, China*. *Antiquity*, DOI:10.1017/s0003598x00061329.
- OKAY, B., (1988), *Sui-T’ang Hanedanları Döneminde Çin’deki Orta Asya Kökenli Kişiler ve Çin Uygarlığına Katkıları*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), T. C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doğu Dilleri Ve Edebiyatları Anabilim Dalı Sinoloji Bilim Dalı, Ankara.
- OKAY, B., (2011, Nisan), *Çin Kültürü*, Bilkent Doğu Asya Günleri (19-29 Nisan 2011) Konferansı, Ankara
- OKAY, B., (2012), *Çin Yazısı*, Ankara Üniversitesi Yayınları: Ankara.
- Qiu, X. (1994). *Wenzi Xue Gaiyao (2. Baskı b.)*. Wan Juan Qi Tu Shu You Xian Gong Si: Taibei
- SHUAI, C. Y. - TANG, G. M., (2016), *Jia Jin Zhuan Li Da Zidian*, Sichuan Cishu Chubanshe: Chengdu.
- ŞİŞMAN, S., (2017), *Çin Yazısında “Anahtar İmler” Üzerine Bir Çalışma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), T. C. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Doğu Dilleri Ve Edebiyatları Anabilim Dalı Sinoloji Bilim Dalı, Ankara.
- XU, Z. S., (2018), *Jia Gu Wen Zi Dian*, Sichuan Cishu Chubanshe: Chengdu.
- <http://www.takefoto.cn:8080/viewnews-1695266.html>, Son Erişim Tarihi: 21.06.2021.
- <https://www.zhihu.com/question/19769661>, Son Erişim Tarihi: 21.06.2021.
- <http://history.sina.com.cn/his/zl/2013-12-04/174275961.shtml>, Son Erişim Tarihi: 22.06.2021
- <https://baike.sogou.com/v101732245.htm>, Son Erişim Tarihi: 23.06.2021

Structured Abstract

It is accepted that the historical ages started with the invention of writing by the Sumerians in 3500 BC. The first examples of "script", one of the most important inventions for human history, are the documents called Jia Gu Wen in China. It's clearly seen that the Jia Gu Wen script, which was used in China 3500 years ago, is the origin of today's Chinese characters. The Chinese scripts took its present form by going through stages such as Jia Gu Wen, Jin Wen, Zhuan Shu, Li Shu, Kai Shu, Cao Shu.

The Jia Gu Wen script is a pictographic writing system. The Jia Gu Wen script was usually used for making prophecies about state administration. That's why the Jia Gu Wen is also known as Oracle Bones. In order to prophesy, the things, what are wanted to be learned, have been written on various animal bones or turtle shells. Afterwards, these bones or shells have been heated in the fire and the cracks, formed on it, were interpreted and predictions were made and written on the bone. Finally, the events that took place were noted next to the predictions. Since the Jia Gu Wen scripts were written on shell and bone by scraping with a hard object, the lines of the characters were in a sharp and angular form.

After the Jia Gu Wen script, the next phase of Chinese script is Jin Wen. Jin Wen script is usually found on bronze serving vessels, bells, cauldrons, etc. For this reason, they are also known as bronze vessels or bronze script. Because of the bronze vessels were cast, the Jin Wen scripts has had rounded lines.

The Zhuan Shu script, the next phase of Chinese script, first appears in the late Zhou Dynasty and the Spring-Autumn and Warring States period. The Zhuan Shu scripts are divided into two periods as Da Zhuan and Xiao Zhuan. There were many different forms of a character in Da Zhuan scripts. In Xiao Zhuan scripts, a single form was specified for each character. In this way, there has been a standardization in Chinese script.

As the next phases of Chinese Script, after Zhuan Shu scripts, Li Shu scripts and Kai Shu scripts were used. The Li Shu scripts were the simplified form of Xiao Zhuan used in informal correspondence. The Kai Shu scripts was directly derived from the Li Shu scripts. In the Kai Shu scripts, characters took a straight and square form. The standardized form of Chinese characters, which are used today, are the Kai Shu scripts.

Among the ancient writing systems, there is no other writing system other than the Jia Gu Wen script that continues to be used by changing and developing without leaving its place to another writing system. Also, the Chinese script is the only pictographic writing system that

continues to be used today. Because of being a pictographic writing system, it reveals the mentality of Chinese society. All these features make Chinese scripts different.

This study mirrors the change of Chinese scripts, starting from the Jia Gu Wen script to the Standard Chinese Characters used today.